

İlgili Kanun / Madde
4857 S.İşK/18-21

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No: 2006/13218
Karar No: 2006/15765
Tarihi: 29.05.2006

- GEÇERSİZ FESİH
- ASIL İŞ YAN İŞ AYRIMI
- ÜRETİLEN ÜRÜNLERİN ÖNEMLİ BİR KISMININ PAKETLENMEDEN MÜŞTERİYE SUNULUYOR OLMASI
- PAKETLEME İŞİNİN YAN İŞ OLMASI

ÖZETİ: Mahkemece emsal dosyalarda alınan bilirkişi raporuna göre paketleme-torbalama ünitesinde dikiş makinesiyle torbanın ağzının dikildiği yere kadar olan üretim hattının asıl işin bir parçası olduğu, bundan sonraki işlerin yardımcı iş niteliği taşıdığı, asıl işlerin gördürülmesi nedeniyle davalılar arasındaki sözleşmenin muvazaalı olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, davalılar arasındaki sözleşmede yapılması öngörülen işlerin ağırlıklı olarak tahmil ve tahliye işleri olduğu, davalı İGSAŞ'a ait işyerinde üretilen ürünlerin önemli bir kısmının paketleme veya torbalama yapılmadan müşteriye ulaştırıldığı dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Buna göre, dava konusu işyerinde üretilen ürünlerin torbalanması veya paketlenmesi üretimin zorunlu bir unsuru değildir. Paketleme veya torbalama işinden önceki aşamaların doğrudan üretimle ilgili olması nedeniyle asıl iş kabul edilmesi, bu aşamalardan sonraki işlerin tahmil ve tahliye işleri ile bağlantılı olması nedeniyle yardımcı iş olduklarının kabulü gerekir. Kaldı ki, davacının iş sözleşmesinde yapılacak işin konusunun tahmil ve tahliye işleri olduğu belirtilmiş olup, davacının münhasıran paketleme ve torbalama işinde çalıştığı da iddia ve ispat edilmemiştir.

Yargıtay Kararları

DAVA: Davacı, feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır. Hüküm suresi içinde davalı İgşaş AŞ. avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı işçi, davalı İGSAŞ'a ait işyerinde değişik müteahhit kadrosunda gösterilmek suretiyle işyeri değiştirilmeksizin kadrolu işçilerle çalıştığını, davalılar arasındaki sözleşmenin muvazaaya dayandığını, iş sözleşmesinin geçerli neden olmadan işverence feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini, işe başlatılmama halinde ödenmesi gereken tazminat ile boşta geçen süre ücretinin belirlenmesini istemiştir.

Davalı İstanbul Gübre Sanayi A.Ş. diğer davalı ile tarihli tahmil tahliye sözleşmesi yapıldığını, yapılan bu sözleşmenin muvazaalı olmadığını, davacının müteahhit firma işçisi olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Güzel Müteahhitlik A.Ş., İstanbul Gübre A.Ş.'ne ait işyerinde taşeron sıfatıyla iş aldıklarını, taahhüt ettikleri işi yapmak üzere belirli süreli iş sözleşmesi ile işçi istihdam ettiklerini, bunlardan birisinin de davacı olduğunu, ancak ihale süresinin bitmesi nedeni ile iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğini, davalı İGSAŞ ile olan sözleşmenin 1.1.2006 tarihi itibarıyla sona erdiğini, muvazaa iddiasının doğru olması halinde taşeron yönünden davanın reddedilmesi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece asıl işverenin işinin gübre imalatına yönelik olduğu, işyerinde yükleme, boşaltma ve temizlik gibi işlerin asıl işe yardımcı iş olduğu, ancak torbalama ve paketleme asıl işe yardımcı bir iş olmayıp asıl işin bir parçası olduğu, çünkü üretilen gübrenin torbalanması ve paketlenmesi, torbanın ağzının dikilmesi üretimin son aşamasını oluşturduğu, bu nedenle torbalama ve paketleme asıl işin bir parçası olduğu, nitekim aynı konuda davalı işverenler aleyhine açılan dava dosyalarında yapılan keşif sırasında hazır bulunan bilirkişi kurulunun da torbalama ve paketleme işinin asıl işin bir parçası olduğunu belirttikleri bu durumda davalılar arasındaki ilişkinin iş yarasından kaynaklanan muvazaaya dayandığı gerekçesi ile davalı Güzel Müteahhit A.Ş. hakkında açılan davanın reddine, diğer davalı hakkında açılan davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davalılar arasında yapılmış olan "tahmil tahliye işine ait sözleşme"nin 2.maddesinde davalı Güzel Müteahhitlik A.Ş.'ne ihale edilen işin konusu ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Buna göre, gemiden kuru dökme ürünün tahliyesi, İGSAŞ iskelesine yanaşmış gemilerden torbalı ürünün tahliyesi ile kamyonlara ve/veya gösterilen yere taşınarak istiflenmesi, torbalı ürünün istiflenmesi ve/veya istiften müşteri kamyonlarına yüklenmesi, fabrika sahası içerisinde saha, iskele, kamyon yükleme, torbalama, paketleme, dökme ürünlerin depolardan fabrika sahası içinde

gösterilen yere damperli kamyonlarla taşınması işleri ihale ile davalı Güzel Müteahhitlik A.Ş.ne verilmiş bulunmaktadır.

Mahkemece emsal dosyalarda alman bilirkişi raporuna göre paketleme-torbalama ünitesinde dikiş makinesiyle torbanın ağzının dikildiği yere kadar olan üretim hattının asıl işin bir parçası olduğu, bundan sonraki işlerin yardımcı iş niteliği taşıdığı, asıl işlerin gördürülmesi nedeniyle davalılar arasındaki sözleşmenin muvazaalı olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, davalılar arasındaki sözleşmede yapılması öngörülen işlerin ağırlıklı olarak tahmil ve tahliye işleri olduğu, davalı İGSAŞ'a ait işyerinde üretilen ürünlerin önemli bir kısmının paketleme veya torbalama yapılmadan müşteriye ulaştırıldığı dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Buna göre, dava konusu işyerinde üretilen ürünlerin torbalanması veya paketlenmesi üretimin zorunlu bir unsuru değildir. Paketleme veya torbalama işinden önceki aşamaların doğrudan üretimle ilgili olması nedeniyle asıl iş kabul edilmesi, bu aşamalardan sonraki işlerin tahmil ve tahliye işleri ile bağlantılı olması nedeniyle yardımcı iş olduklarının kabulü gerekir. Kaldı ki, davacının iş sözleşmesinde yapılacak işin konusunun tahmil ve tahliye işleri olduğu belirtilmiş olup, davacının münhasıran paketleme ve torbalama işinde çalıştığı da iddia ve ispat edilmemiştir.

Öte yandan, dosya içeriğine göre dava konusu işyerinde tahmil ve tahliyeye ilişkin işlerde çalışan bir kısım işçilerin muvazaalı iddiası ile daha önce davalı İGSAŞ aleyhine dava açtıkları ve alt işveren uygulamasının muvazaaya dayandığı sonucuna varılmış ise de, bu davalar önceki taşeronlar bakımından söz konusu olup, bu davanın davalısı olan Güzel Müteahhit A.Ş.nin alt işverenliği hakkında muvazaalı olgusu bulunduğu yönünde kesinleşmiş bir mahkeme kararı ibraz edilmemiştir. Bu hususta ayrıca belirtmek gerekir ki, bir alt işverenlik uygulamasının muvazaaya dayanması, sonraki uygulamaların da mutlaka muvazaalı olacağını göstermez. Muvazaalı iddiasının her alt işveren yönünden ayrıca araştırılması ve tartışılması gerekir.

Şu halde, somut olay bakımından davalı alt işverene verilen iş yardımcı iş niteliğinde olup, sözleşmenin başka bir yönden muvazaaya dayandığı konusunda bilgi ve belge de dosyada bulunmadığından, davalılar arasındaki sözleşmenin muvazaalı olduğunun kabulü doğru olmamıştır.

Dosya içeriğine göre, davacı işçinin iş sözleşmesi yazılı bir fesih bildiriminden yapılmadan feshedildiği gibi, ihale süresinin bitimi nedeniyle sona erdiği belirtilmiş olmasına rağmen fesihten sonra da ihale sözleşmesinin bir süre daha devam ettiği anlaşıldığından feshin bu nedenle geçersizliğine karar verilmesi gerekmiştir.

Belirtilen nedenlerle, yerel mahkeme kararının 4857 sayılı İş Kanununun 20/3.maddesi uyarınca bozularak ortadan kaldırılması ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulması gerekmiştir. SONUÇ :Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1-) Kocaeli 2.İş Mahkemesinin 17.3.2006 gün ve 930 - 165 sayılı kararının bozularak ortadan kaldırılmasına,

Yargıtay Kararları

2-) Davalı Güzel Müteahhit A.Ş. tarafından yapılan feshin geçersizliğine ve davacının bu işverene ait işyerine işe iadesine.;

3) Davacının süresi içerisinde başvurusuna rağmen işverence işe başlatılmaması halinde davalılarca müştereken ve müteselsilen ödenmesi gereken tazminat miktarının davacının 4 aylık ücret tutarı olarak belirlenmesine tazminat miktarının

4-) Davacının süresi içinde başvurması halinde kararın kesinleşmesine kadar en çok 4 aylık ücret ve diğer haklarının davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya ödenmesi gerektiğinin tespitine,

5-) Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

6-) Davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 400.-YTL vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya ödenmesine,

7-) Davacı tarafından yapılan \)YTL yargılama giderinin davalılardan alınarak davacıya ödenmesine,

8-) Temyiz harcının isteği halinde ilgisine iadesine, kesin olarak 29.5.2006 tarihinde oybirliği ile karar verildi.